

Charter: Aansluiting bij het netwerk van schuilplaatsen voor bestuivers

** Charter geïnspireerd vanuit het «Réseau Nature» van Natagora*

Waarom een schuilplaats voor bestuivers worden?

Bestuivende insecten zoals bijen, vlinders of zweefvliegen zijn essentieel voor de voortplanting van vele planten en bloemen in onze regio. Zonder hen zouden onze voeding, onze landschappen, onze ecosystemen en ook onze economie niet meer hetzelfde zijn. Hun achteruitgang is daarom onrustwekkend!

De oorzaken voor deze achteruitgang zijn talrijk. Bijvoorbeeld het gebruik van pesticiden, de klimaatwijziging, het verlies van bloemenarealen, de vernietiging van woongebieden, de ontwikkeling van ziektes en invasieve soorten ...

Om de teloorgang van bestuivende insecten in te perken zijn grootschalige acties nodig. Wij zijn van mening dat de inschakeling van de burger één van de krachtigste hefbomen is waarover we beschikken!

Privétuinen vormen samen een aanzienlijke oppervlakte (b.v. : 6-8% van de oppervlakte van heel Wallonië) die aanzienlijke mogelijkheden biedt om maatregelen te nemen. Nochtans gebruiken particulieren momenteel nog zeer grote hoeveelheden pesticiden...

De rol van de burger is dus cruciaal en als er velen van ons bij dit project betrokken worden, kunnen de resultaten erg positief zijn! Iedereen kan zijn steentje bijdragen door het netwerk van schuilplaatsen voor bestuivers in te schakelen en in zijn omgeving bekend te maken.

Het netwerk van schuilplaatsen voor bestuivers inschakelen en het charter ondertekenen... Waarom? Voor wie eigenlijk?

Door middel van dit charter vragen we u, als burger, om zich te engageren vóór de bestuivers. Dat kan door het nemen van 5 essentiële maatregelen voor het behoud van bestuivende insecten en door het omzetten van maatregelen naar uw keuze om de bestuivers naar u thuis uit te nodigen.

Iedereen kan iets doen en zich bij dit plan aansluiten, op de eigen vensterbank, op het balkon, in de tuin, op de stoep vóór het huis... Ook kleine acties leiden tot resultaat!

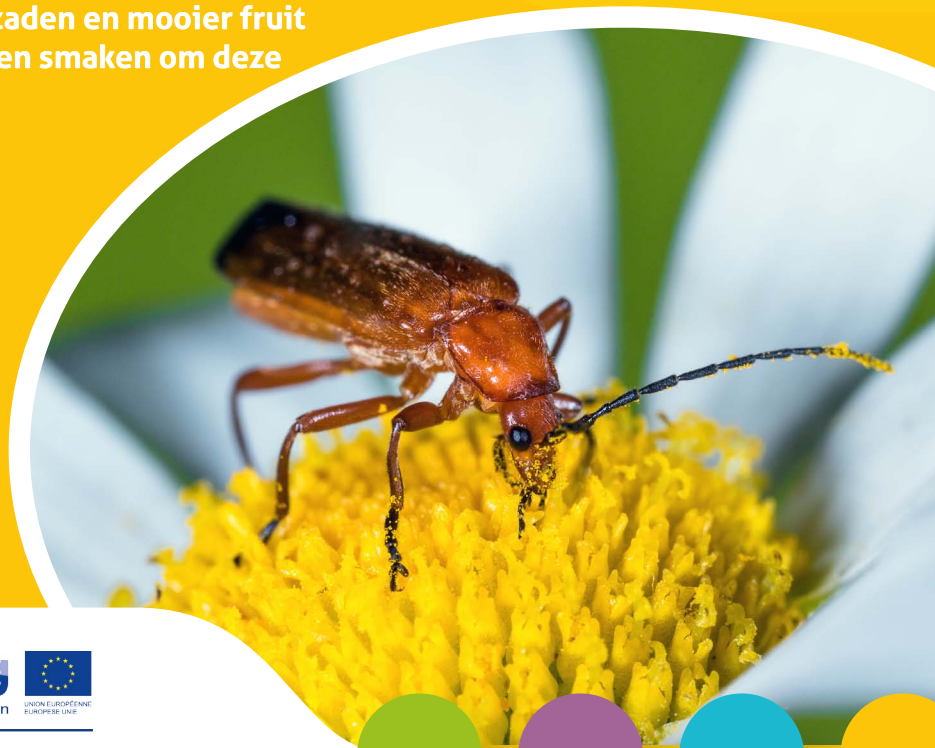
Wat krijg ik ervoor terug?

In ruil voor uw engagement in dit charter krijgt u toegang tot richtlijnen en steekkaarten vol goede raad om de bestuivers te beschermen en ze in uw tuin uit te nodigen.

U maakt zo ook officieel deel uit van een groot netwerk van schuilplaatsen voor bestuivers en zal een document ontvangen waarin u voor uw engagement als Bondgenoot van de bestuivers erkend en bedankt wordt!

Ook de natuur zal het u lonen! Uw bloemen zullen beter bestoven worden en zullen meer zaden en mooier fruit opbrengen. U zult ook het genoeg smaken om deze

kleine ongevaarlijke en boeiende beestjes te observeren en in uw omgeving te zien gedijen!

Vijf noodzakelijke maatregelen!

Ik wil mijn negatieve impact op de soortenrijkdom aan bestuivende insecten verminderen:

- Ik verbind mij ertoe om van het gebruik van chemische pesticiden af te zien.
- Ik verbind mij ertoe om de natuurlijke habitat en het milieu van de bestuivers niet te vernietigen.
- Ik verbind mij ertoe respect te hebben voor de spontane ontwikkeling van fauna en flora.

Ik wil mijn positieve impact op de soortenrijkdom aan bestuivende insecten verhogen:

- Ik verbind mij ertoe om voorrang te geven aan inheemse planten die behoren tot de natuurlijke flora in mijn streek.
- Ik verbind mij ertoe om exotische invasieve soorten geen ontwikkelingskansen te bieden.

Vrijwillige maatregelen om nog verder te gaan!

- Ik verbind mij ertoe om vrijwillige maatregelen te treffen:

We vragen u vriendelijk om minstens één vrijwillige maatregel te kiezen. Deze maatregelen kunnen aan uw specifieke omstandigheden aangepast worden en bieden een schuilplaats en/of dekking aan de wilde bestuivers! U kunt ze kiezen in functie van uw omgeving, uw motivatie en uw budget.

Voorbeelden van vrijwillige maatregelen	Gunstig voor de voedselvoorziening van de bestuivers	Gunstig voor de nestplaatsen van de bestuivers
Bloembakken met honingdragende planten		
Een bloemenweide inzaaien		
Planten van houtwallen		
Gebruik van groenbemesters in de tuin		
Aanleg van percelen met slechts één bloemensoort		
Aanplant van honingdragende klimplanten		
Een bloemenweide laten aanleggen		
Een rotstuin aanleggen met bijbehorende planten		
Een kruidenspiraal met aromatische kruiden maken		
Een insectenhotel plaatsen		
Een helling aanleggen / in stand houden		
Dood hout laten liggen		
Een muur met stapelstenen hebben		
Een aardeweg hebben		
Een poel aanleggen	Drinkplaats	
Een insectendrinkplaats aanleggen	Drinkplaats	

Waarom afzien van het gebruik van chemische pesticiden?

Het gebruik van insecticiden is nefast en over het algemeen dodelijk voor bijen en andere bestuivende insecten. Anderzijds leidt het gebruik van onkruidverdelgers en van chemische meststoffen tot een algemene achteruitgang van de spontane plantengroei (« onkruiden », wilde bloemen) die erg belangrijk is voor de voedselvoorziening van de bestuivers. Deze producten zijn niet alleen toxisch en schadelijk voor de gezondheid, ze laten ook vervuilende sporen na in het milieu. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is dus onverenigbaar met het behoud van de biodiversiteit en vooral met bestuivende insecten.

Als er ingegrepen moet worden, moeten we dan kiezen voor manuele technieken of voor biologische producten?

Voorbeeld 1: Insecticiden zijn erg toxisch voor alle insecten, maar ze kunnen door biologische bestrijdingsmiddelen vervangen worden (larven van lieveheerenbeestjes, schuilplaatsen die een woning bieden voor natuurlijke rovers, enz.).

Voorbeeld 2 : Onkruidverdelgers verhinderen dat bloemdragende planten gaan groeien. Die zijn belangrijk voor bestuivende insecten. Het is mogelijk om niet-chemische methodes toe te passen om planten te verwijderen op plaatsen waar ze ongewenst zijn.

Waarom moeten we stoppen met het ontplooien van menselijke activiteiten die het natuurlijke milieu vernietigen?

Bestuivers kunnen alleen overleven indien de planten die hun voeden en de plaatsen die hun nestmogelijkheid bieden, in stand worden gehouden. Het behoud van een natuurlijke leefwereld is dus primordiaal voor hun bescherming en hun voortbestaan.

Zelfs kleine leefgebieden die betekenisloos lijken (aarden wallen, poelen, kleine vochtige gebieden, enz...) kunnen een cruciale rol spelen in het behoud van een populatie van bestuivers. Het verharden van

de bodem (betonneren, asfalteren) en de vernietiging van woongebieden (sluikstorten, waterafvoer, grootschalige verwijdering van struikgewas) zijn onverenigbaar met het behoud van insecten.

Dit sluit echter kleinere ingrepen niet uit, meer bepaald ingrepen die gunstig zijn voor bestuivers (muren van gestapelde stenen, kleine hellingen, enz...) al naargelang welk belang en welke invloed deze hebben op de natuurlijke leefomgeving van de insecten.

Voorbeeld 1: Eens wanneer een bodem verhard is (met beton bedekt, bijvoorbeeld) is hij niet meer beschikbaar voor de natuur en voor de bestuivende insecten. In ons land is urbanisatie één van de voornaamste oorzaken van de vernieling van leefgebieden. De verharding van nieuwe oppervlaktes moet dus zoveel mogelijk vermeden worden. Indien mogelijk moeten we deze ruimte zelfs teruggeven aan de natuur (de bodem weer vrijmaken).

Voorbeeld 2: Het draineren van een terrein zal de bodem doen uitdrogen en zal leiden tot het verdwijnen van vochtige natuurlijke leefgebieden. Vochtige gebieden kennen met name een sterke achteruitgang en zijn erg belangrijk voor de biodiversiteit van bestuivende insecten.

Waarom moeten we respect hebben voor de spontane ontwikkeling van wilde flora en fauna ?

De achteruitgang van de leefgebieden en van spontaan groeiende planten is één van de oorzaken voor het verval van de wilde bestuivers. Het is heel belangrijk om deze spontane natuur de mogelijkheid te bieden om zich in uw tuin weer te ontwikkelen. Dat betekent dat we het leven de kans moeten bieden om zich naargelang het weer en met behulp van toegepaste beheerstechnieken te ontwikkelen.

We geven meer bepaald de voorkeur aan planten die spontaan groeien in plaats van planten die geplant of gezaaid moeten worden. Dieren of wilde insecten worden bij voorkeur niet uitgezet, ze zullen vanzelf wel komen als de omstandigheden voor hen geschikt zijn.

Voorbeeld 1: in de natuur vinden we niet overal dezelfde planten. Planten gaan vooral daar groeien waar de omstandigheden (bodemtype, lichtsterkte, klimaat) gunstig voor hen zijn. Bij u thuis zijn de planten die spontaan tot groei komen het best aangepast aan uw omgeving en zullen zij het daar ook het best doen! We moeten het hen zo aangenaam mogelijk maken!

Voorbeeld 2: Weten waar welk insect en welke plant hun plaats hebben (in een tuin bijvoorbeeld) is een complexe zaak. Mensen zijn niet altijd het best geplaatst om dat uit te kunnen maken. Het is dus belangrijk dat we insecten en andere dieren onze tuinen spontaan laten veroveren. Zij weten immers wat essentieel is voor hun overleving.

Waarom de voorkeur geven aan inheemse planten die in het wild in mijn streek leven?

Onze planten hebben zich samen met de wilde planten in onze regio ontwikkeld en hebben met hen een zeer hechte band. Bovendien zijn deze planten beter aangepast aan het klimaat en aan de lokale bodemtypes. Ze hebben dus een grotere weerstand dan sommige tuinplanten. Groenten en ook fruitbomen hebben hier ook hun plaats omdat ze belangrijk zijn voor de voedselvoorziening van bepaalde bijen, zweefvliegen of vlinders.

De voorkeur geven aan inheemse planten is het beste middel om bestuivers een gezonde en duurzame voeding ter beschikking te stellen.

Voorbeeld 1 : Veel van de tuinplanten die we in groten getale gebruiken (bijvoorbeeld geraniums) bieden aan de bestuivers geen voeding. Ze werden door de mens geselecteerd omwille van hun kleur of hun vorm en hebben vaak het vermogen om honing te produceren verloren. Het is dus interessant om deze planten te vervangen door soorten of inheemse variëteiten waarmee de bestuivers zich kunnen voeden en die toch onze omgeving verfraaien.

Voorbeeld 2: De rups van het oranjetipje (een vlinder) heeft pinksterbloemen nodig om zich te voeden en om te groeien. De kattenstaartdikpoot, een bijensoort, zoekt alleen honing op kattenstaart om zijn nakomelingen mee te voeden. De veenhommel kan zijn kolonie enkel doen overleven als er struikheide en dopheide groeien. De voorkeur geven aan inheemse planten maakt het mogelijk om soorten te behouden wiens lot verbonden is aan hun waardplant!

Waarom moeten we verhinderen dat invasieve exotische soorten zich ontwikkelen ?

Onze wilde bestuivers hebben zich samen met de planten in onze regio ontwikkeld. Invasieve planten leiden tot ecologische problemen. De introductie van invasieve planten moet absoluut vermeden worden. Als ze er al zijn, moet er op gelet worden dat ze zich niet verspreiden. Het vernietigen van deze planten kan erg complex zijn en meerdere jaren duren. Sommige

handelingen kunnen er zelfs toe leiden dat hun groei gestimuleerd in plaats van beperkt wordt. Er zijn echter technieken die toelaten om hun groei in te perken of ze radicaal uit te roeien.

De strijd tegen deze soorten is zeer moeilijk. Daarom is het beter om hun verspreiding tegen te gaan en om ze nooit met opzet aan te planten.

Voorbeeld 1: Bamboe is een plant die zich zeer snel verspreid en die de plaats van andere inheemse planten inneemt omdat ze competitiever is. Omdat deze plant geen bloemen produceert voor de bestuivers, is de balans twee keer negatief: de inheemse planten waarmee de bestuivers een band hebben, verdwijnen en in de plaats komt een tekort aan bloemenaanbod.!

Voorbeeld 2: Bepaalde van onze bestuivers zoeken slechts naar honing in één enkel type van bloem. Dat geldt bijvoorbeeld voor de klimopbij die alleen op deze plant foerageert. De aanwezigheid van invasieve bloemdragende planten, zoals reuzenbalsemien, kan bepaalde bestuivers die van meerdere bloemen houden, plaatselijk schade toebrengen. De invasie van deze plant zal echter erg nefast zijn voor alle bestuivers die afhankelijk zijn van hun specifieke waardplant.

Waarom vrijwillige maatregelen treffen ?

Ook al vormen de voorgaande maatregelen een essentiële voorwaarde, toch blijven het minimale maatregelen waarvan de effecten aanzienlijk verbeterd kunnen worden door een hele reeks van andere maatregelen te treffen die vrijwillig doorgevoerd worden. Deze vrijwillige maatregelen zijn « bijkomend » door te voeren om de bestuivers in uw tuin aan te moedigen. Naargelang de context van uw omgeving en uw voorkeur, kunnen er meerdere maatregelen zijn die uw voorkeur wegdragen. Dergelijke maatregelen moeten toegelicht worden en u moet er goed bij geadviseerd worden. Dat doen we met behulp van advieskaarten.

We roepen u op om minstens één maatregel uit te voeren om uw engagement ten voordele van de bestuivers concrete vorm te geven.

